

Obsah

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, THOMAS AQUINAS –

FINNIS CORONAT OPUS? (*Alexander Brörtl*)

Obhajoba prirodzeného zákona a prirodzeného práva ... 17

Od prirodzeného zákona k prirodzeným právam 22

* * *

Predslov (*Marec 1979*) 27

Predslov k druhému vydaniu (*Február 2011*) 31

PRVÁ ČASŤ

I. HODNOTENIE A POPIS PRÁVA 35

I.1 Tvorba pojmov pre deskriptívnu
spoločenskú vedu 35

I.2 Pozornosť voči praktickému zmyslu 40

I.3 Výber centrálného prípadu
a ústredného významu 44

I.4 Výber hľadiska 47

I.5 Teória prirodzeného zákona 55

II. PREDSTAVY A NÁMIETKY 62

II.1 Prirodzený zákon a teórie prirodzeného zákona 62

II.2 Právna platnosť a morálka 66

II.3 Rozličnosť ľudských názorov a ľudskej praxe 71

II.4 Nedovolený prechod od faktov k normám 76

II.5 Hume a Clarke o „je“ a „má byť“	81
II.6 Clarkovi predchodcovia.....	90
II.7 Argument zo „zneužitia schopnosti“	97
II.8 Prirodzený zákon a Božia existencia a vôľa.....	97

DRUHÁ ČASŤ

III. ZÁKLADNÁ FORMA DOBRA: POZNANIE	113
III.1 Príklad	113
III.2 Od sklonu k uchopeniu hodnoty.....	115
III.3 Praktický princíp a účasť na hodnote.....	118
III.4 Samozrejmosť dobra poznania.....	120
III.5 „Predmet túžby“ a objektívnosť.....	126
III.6 Skepticizmus voči tejto základnej hodnote sa nedá obhájiť.....	131
IV. OSTATNÉ ZÁKLADNÉ HODNOTY.....	142
IV.1 Teoretické štúdie o „univerzálnych“ hodnotách	142
IV.2 Základné formy ľudského dobra:	
Praktická úvaha.....	147
A. Život	148
B. Poznanie	150
C. Hra	150
D. Estetický zážitok.....	150
E. Družnosť (priateľstvo)	151
F. Praktická rozumnosť	151
G. Náboženstvo	152
IV.3 Vyčerpávajúci zoznam?.....	154
IV.4 Všetky sú rovnako základné.....	156
IV.5 Je zmyslom tohto všetkého slasť?.....	160

V. ZÁKLADNÉ POŽIADAVKY PRAKTICKEJ ROZUMNOSTI.....	167
V.1 Dobro praktickej rozumnosti štruktúruje našu snahu o dobrá	167
V.2 Koherentný plán života	171
V.3 Žiadne arbitrárne preferencie medzi hodnotami ..	174
V.4 Žiadne arbitrárne preferencie medzi osobami.....	176
V.5 Odpútanosť a osobný záväzok.....	180
V.6 (Obmedzená) relevancia dôsledkov: Rozumná efektívnosť.....	181
V.7 Ohľad na každú základnú hodnotu pri každom skutku	191
V.8 Požiadavky spoločného dobra.....	200
V.9 Riadiť sa svojím svedomím.....	200
V.10 Produkt týchto požiadaviek: Morálka	201
VI. SPOLOČENSTVO, SPOLOČENSTVÁ A SPOLOČNÉ DOBRO	216
VI.1 Rozumnosť a vlastný záujem	216
VI.2 Typy zjednocujúcich vzťahov	217
VI.3 Spoločenstvo pre „obchod“ a pre „hru“	222
VI.4 Priateľstvo.....	225
VI. 5 „Komunizmus“ a „subsidiarita“	229
VI.6 Úplné spoločenstvo.....	233
VI.7 Existencia spoločenstva.....	236
VI.8 Spoločné dobro.....	241
VII. SPRAVODLIVOSŤ	253
VII.1 Prvky spravodlivosti	253
VII.2 Všeobecná spravodlivosť.....	257
VII.3 Rozdeľovacia spravodlivosť.....	259

VII.4	Kritériá rozdeľovacej spravodlivosti	270
VII.5	Výmenná spravodlivosť	276
VII.6	Spravodlivosť a štát	285
VII.7	Príklad spravodlivosti: bankrot	290
VIII.	PRÁVA	306
VIII.1	„Prirodzené“, „ľudské“ či „morálne“ práva	306
VIII.2	Analýza jazyka práv	307
VIII.3	Sú povinnosti „skôr“ než práva?	316
VIII.4	Práva a spoločné dobro	323
VIII.5	Špecifikácia práv	334
VIII.6	Práva a rovnaký záujem a rešpekt	338
VIII.7	Absolútne ľudské práva	341
IX.	AUTORITA	353
IX.1	Potreba autority	353
IX.2	Významy slova „autorita“	356
IX.3	Utváranie konvencií alebo obyčajových pravidiel	361
IX.4	Autorita vládcov	371
IX.5	„Viazaní svojimi vlastnými pravidlami“?	380
X.	PRÁVO	394
X.1	Právo a donútenie	394
X.2	Nespravodlivý trest	400
X.3	Hlavné črty právneho poriadku	402
X.4	Vláda zákona	407
X.5	Hranice vlády zákona	411
X.6	Definícia práva	415
X.7	Derivácia „pozitívneho“ zákona z „prirodzeného“	421

XI. ZÁVÄZOK	447
XI.1 „Závazok“, „má byť“ a racionálna nevyhnutnosť	447
XI.2 Závazok vychádzajúci zo sľubu.....	449
XI.3 Variabilná a invariantná záväzná sila.....	461
XI.4 „Právne záväzné“: právny a morálny zmysel	469
XI.5 Zmluvný záväzok v rámci práva: plnenie alebo náhrada?	477
XI.6 Právny záväzok v morálnom zmysle: plnenie či podrobenie sa trestu?	484
XI.7 Závazok a vôľa zákonodarcu.....	490
XI.8 „Rozum“ a „vôľa“ pri rozhodovaní, zákonodarstve a poslúchaní zákona.....	499
XI.9 Morálny záväzok a Božia vôľa.....	506
XII. NESPRAVODLIVÉ ZÁKONY	522
XII.1 Podružný predmet záujmu teórie prirodzeného zákona	522
XII.2 Typy nespravodlivosti v práve	523
XII.3 Účinky nespravodlivosti na záväzok.....	526
XII.4 „ <i>Lex injusta non est lex</i> “	537

TRETIA ČASŤ

XIII. PRIRODZENOSŤ, ROZUM, BOH	549
XIII.1 Ďalšie otázky o zmysle ľudskej existencie	549
XIII.2 Poriadky, neporiadky a vysvetlenie existencie.....	558
XIII.3 Božia prirodzenosť a „večný zákon“: teoretizovanie a zjavenie.....	571
XIII.4 Prirodzený zákon ako „participácia večného zákona“	584

XIII.5 Záverečné úvahy o zmysle a sile praktickej rozumnosti	591
DODATOK	606
Úvodný prehľad	606
I. kapitola: Hodnotenie a popis práva	623
I.1 Tvorba pojmov pre deskriptívnu spoločenskú vedu	623
I.2 Pozornosť voči praktickému zmyslu	626
I.3 Výber centrálného prípadu a ústredného významu.....	628
I.4 Výber hľadiska	630
I.5 Teória prirodzeného zákona	635
Záverečná poznámka na s. 21: Deskriptívna sociálna teória nie je o tom, čo sa má robiť.....	637
II. kapitola: Predstavy a námietky.....	639
II.1 Prirodzený zákon a teórie prirodzeného zákona ...	639
II.2 Právna platnosť a morálka.....	640
II.3 Rozličnosť ľudských názorov a ľudskej praxe	642
II.4 Nedovolený prechod od faktov k normám	642
II.5 Hume a Clarke o „je“ a „má byť“	644
II.6 Clarkovi predchodcovia.....	645
II.7 Argument zo „zneužitia schopnosti“	646
II.8 Prirodzený zákon a Božia existencia a vôľa	647
III. kapitola: Základná forma dobra: poznanie	647
III.1 Príklad.....	647
III.2 Od sklonu k uchopeniu hodnoty	648
III.3 Praktický princíp a účasť na hodnote	648
III.4 Samozrejmosť dobra poznania	649
III.5 „Predmet túžby“ a objektívnosť.....	649

III.6 Skepticizmus voči tejto základnej hodnote sa nedá obhájiť	651
IV. kapitola: Ostatné základné hodnoty	652
IV.1 Teoretické štúdie o „univerzálnych“ hodnotách	652
IV.2 Základné formy ľudského dobra: praktická úvaha.....	653
IV.3 Vyčerpávajúci zoznam?.....	657
IV.5 Všetky sú rovnako základné?.....	658
IV.6 Je zmyslom tohto všetkého slasť?.....	659
V. kapitola: Základné požiadavky praktickej rozumnosti.....	659
V.1 Dobro praktickej rozumnosti štruktúruje našu snahu o dobrá	659
V.2 Koherentný plán života.....	663
V.4 Žiadne arbitrárne preferencie medzi osobami	663
V.6 (Obmedzená) relevancia dôsledkov: rozumná efektívnosť.....	664
V.7 Ohľad na každú základnú hodnotu pri každom skutku.....	665
V.8 Požiadavky spoločného dobra	669
V.9 Riadiť sa svojim svedomím	670
VI. kapitola: Spoločenstvo, spoločenstvá a spoločné dobro	670
VI.1 Rozumnosť a vlastný záujem	670
VI.2 Typy zjednocujúcich vzťahov.....	670
VI.4 Priateľstvo	671
VI.5 „Komunizmus“ a „subsidiarita“	671
VI.6 Úplné spoločenstvo	671
VI.7 Existencia spoločenstva	672
VI.8 Spoločné dobro	673

VII. kapitola: Spravodlivosť	673
VII.1 Prvky spravodlivosti	673
VII.2 Všeobecná spravodlivosť.....	676
VII.3 Rozdeľovacia spravodlivosť.....	678
VII.4 Kritériá rozdeľovacej spravodlivosti.....	679
VII.5 Výmenná spravodlivosť.....	680
VII.7 Príklad spravodlivosti: bankrot.....	680
VIII. kapitola: Práva.....	681
VIII.1 „Prirodzené“, „ľudské“ či „morálne práva“	681
VIII.2 Analýza jazyka práv	681
VIII.3 Sú povinnosti „skôr“ než práva?	682
VIII.4 Práva a spoločné dobro	683
VIII.5 Špecifikácia práv.....	683
VIII.6 Práva a rovnaký záujem a rešpekt.....	683
VIII.7 Absolútne ľudské práva	684
IX. kapitola: Autorita	685
IX.1 Potreba autority.....	685
IX.2 Významy slova autorita	687
IX.5 „Viazaní svojimi vlastnými pravidlami“?	687
X. kapitola: Právo	687
X.1: Právo a donútenie	687
X.2 Nespravodlivý trest.....	690
X.3 Hlavné črty právneho poriadku.....	691
X.5 Hranice vlády zákona	691
X.6 Definícia práva	692
X.7 Derivácia „pozitívneho“ zákona z „prirodzeného“	692
XI. kapitola: Závazok.....	693
XI.3 Variabilná a invariantná záväzná sila	693
XI.4 „Právne záväzné“: právny a morálny zmysel.....	693

XI.8 „Rozum“ a „vôľa“ pri rozhodovaní, zákonodarstve a poslúchaní zákona.....	697
XII. kapitola: Nespravodlivé zákony	697
XII.3 Účinky nespravodlivosti na záväzok	697
XII.4 „Lex injusta non est lex“	699
XIII. kapitola: Prirodzenosť, rozum, Boh	699
XIII.1 Ďalšie otázky o zmysle ľudskej existencie	699
XIII.2 Poriadky, neporiadky a vysvetlenie existencie	700
XIII.3 Božia prirodzenosť a „večný zákon“: teoretizovanie a zjavenie	701
XIII.4 Prirodzený zákona ako „participácia večného zákona“	702
XIII.5 Záverečné úvahy o zmysle a sile praktickej rozumnosti	703
Bibliografia citovaných esejí Johna Finnisa.....	704
Edičná poznámka	709